

# O B S A H

|                     |   |
|---------------------|---|
| Předmluva . . . . . | 5 |
|---------------------|---|

## I. Č á s t o b e c n á

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| Význam léčivých rostlin . . . . .                          | 9  |
| Praktické využití . . . . .                                | 12 |
| Domácí a náhradní drogy . . . . .                          | 16 |
| Léčení rostlinami . . . . .                                | 17 |
| Úprava léčivých rostlin . . . . .                          | 21 |
| Čajové nápoje . . . . .                                    | 24 |
| Domácí čaje . . . . .                                      | 28 |
| Rostlinné drogy podle účinku . . . . .                     | 30 |
| 1. Drogy potopudné . . . . .                               | 30 |
| 2. Drogy proti pocení . . . . .                            | 31 |
| 3. Drogy s účinkem na srdce . . . . .                      | 31 |
| 4. Drogy působící na nervstvo . . . . .                    | 32 |
| 5. Drogy používané při arteriosklerose . . . . .           | 33 |
| 6. Drogy snižující vysoký krevní tlak . . . . .            | 33 |
| 7. Drogy usnadňující odkašlávání . . . . .                 | 34 |
| 8. Drogy ovlivňující žaludeční funkci . . . . .            | 35 |
| 9. Drogy proti nadýmání . . . . .                          | 37 |
| 10. Drogy protiprůjemové . . . . .                         | 37 |
| 11. Drogy žlučopudné . . . . .                             | 38 |
| 12. Drogy projímavé . . . . .                              | 39 |
| 13. Drogy proti střevním parazitům . . . . .               | 40 |
| 14. Drogy užívané jako pomocné léky při cukrovce . . . . . | 41 |
| 15. Drogy močopudné . . . . .                              | 42 |
| 16. Drogy užívané při ženských chorobách . . . . .         | 43 |
| 17. Drogy podporující sekreci mléka . . . . .              | 44 |
| 18. Drogy potlačující pohlavní pud . . . . .               | 44 |
| 19. Drogy upotřebované zevně . . . . .                     | 45 |

## II. Č á s t s p e c i á l n í

|                                                                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Rostlinné druhy seřazené abecedně podle lidových názvů:                                                         |    |
| Andělíka ( <i>Archangelica officinalis</i> , andělíka lékařská) . . . . .                                       | 49 |
| Anýz ( <i>Pimpinella anisum</i> , bedrník anýz) . . . . .                                                       | 51 |
| Arnika [ <i>Arnica montana</i> , (prha) arnika] . . . . .                                                       | 53 |
| Artyčok ( <i>Cynara cardunculus</i> , artyčok kardový) . . . . .                                                | 55 |
| Bazalka ( <i>Ocimum basilicum</i> , bazalka pravá) . . . . .                                                    | 57 |
| Bedrník ( <i>Pimpinella major</i> , bedrník větší)<br>( <i>Pimpinella saxifraga</i> , bedrník obecný) . . . . . | 59 |
| Benedykt ( <i>Cnicus benedictus</i> , čubet benedykt) . . . . .                                                 | 61 |
| Blín ( <i>Hyoscyamus niger</i> , blín černý) . . . . .                                                          | 63 |
| Bolehlav ( <i>Conium maculatum</i> , bolehlav plamatý) . . . . .                                                | 65 |
| Borovice ( <i>Pinus silvestris</i> , borovice lesní) . . . . .                                                  | 67 |
| Borůvka ( <i>Vaccinium myrtillus</i> , brusnice borůvka) . . . . .                                              | 69 |

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| Brusinka ( <i>Vaccinium vitis-idaea</i> , brusnice brusinka)        | 71  |
| Brutnák ( <i>Borago officinalis</i> , brutnák lékařský)             | 73  |
| Bříza ( <i>Betula pendula</i> , bříza bělokorá)                     |     |
| ( <i>Betula pubescens</i> , bříza pýřitá)                           | 75  |
| Čekanka ( <i>Cichorium intybus</i> , čekanka obecná)                | 77  |
| Čemeřice ( <i>Helleborus niger</i> , čemeřice černá)                | 79  |
| Černobýl ( <i>Artemisia vulgaris</i> , pelyněk černobýl)            | 81  |
| Černucha ( <i>Nigella sativa</i> , černucha setá)                   | 83  |
| Černý bez ( <i>Sambucus niger</i> , bez černý)                      | 85  |
| Česnek ( <i>Allium sativum</i> , česnek setý)                       | 87  |
| Devětsil ( <i>Petasites hybridus</i> , devětsil zvrhlý)             | 89  |
| Divizna ( <i>Verbascum phlomoides</i> , divizna sápoovitá)          |     |
| ( <i>Verbascum thapsiforme</i> , divizna velkokvětá)                | 91  |
| Dobromysl ( <i>Origanum vulgare</i> , dobromysl obecná)             | 93  |
| Dřišťál ( <i>Berberis vulgaris</i> , dřišťál drác)                  | 95  |
| Dub ( <i>Quercus robur</i> , dub letní)                             |     |
| ( <i>Quercus petraea</i> , dub zimní)                               | 97  |
| Durman ( <i>Datura stramonium</i> , durman obecný)                  | 99  |
| Dymnivka ( <i>Corydalis cava</i> , dymnivka dutá)                   | 101 |
| Fazol ( <i>Phaseolus vulgaris</i> , fazol obecný)                   | 103 |
| Fenykl ( <i>Foeniculum vulgare</i> , fenykl obecný)                 | 105 |
| Fialka ( <i>Viola odorata</i> , violka vonná)                       | 107 |
| Heřmánek ( <i>Matricaria chamomilla</i> , heřmánek pravý)           | 109 |
| Heřmánek římský ( <i>Anthemis nobilis</i> , rmen sličný)            | 111 |
| Hlaváček ( <i>Adonis vernalis</i> , hlaváček jarní)                 | 113 |
| Hloh ( <i>Crataegus oxyacantha</i> , hloh ostrotrnný)               |     |
| ( <i>Crataegus monogyna</i> , hloh jednosemenný)                    | 115 |
| Hluchavka ( <i>Lamium album</i> , hluchavka bílá)                   | 117 |
| Hořčice ( <i>Brassica nigra</i> , hořčice černá)                    | 119 |
| Hořec ( <i>Gentiana lutea</i> , hořec žlutý)                        | 121 |
| Hruštička ( <i>Pirola rotundifolia</i> , hruštička okrouhlolistá)   | 123 |
| Chebdi ( <i>Sambucus ebulus</i> , bez chebdi)                       | 125 |
| Chmel ( <i>Humulus lupulus</i> , chmel otáčivý)                     | 127 |
| Chudobka ( <i>Bellis perennis</i> , sedmikráska chudobka)           | 129 |
| Jablečník ( <i>Marrubium vulgare</i> , jablečník obecný)            | 131 |
| Jahodník ( <i>Fragaria vesca</i> , jahodník obecný)                 | 133 |
| Jalovec ( <i>Juniperus communis</i> , jalovec obecný)               | 135 |
| Jarmanka ( <i>Astrantia major</i> , jarmanka větší)                 | 137 |
| Jasan ( <i>Fraxinus excelsior</i> , jasan ztepilý)                  | 139 |
| Jehlice trnitá ( <i>Ononis spinosa</i> , jehlice trnitá)            | 141 |
| Jeřáb ( <i>Sorbus aucuparia</i> , jeřáb ptačí)                      | 143 |
| Jestřabina ( <i>Galega officinalis</i> , jestřabina lékařská)       | 145 |
| Jilm ( <i>Ulmus carpiniifolia</i> , jilm habrolistý)                |     |
| ( <i>Ulmus scabra</i> , jilm drsný)                                 | 147 |
| Jitrocel ( <i>Plantago lanceolata</i> , jitrocel kopinatý)          | 149 |
| Jmelí ( <i>Viscum album</i> , jmelí bílé)                           | 151 |
| Kakost ( <i>Geranium Robertianum</i> , kakost smrdutý)              | 153 |
| Kaprad' ( <i>Dryopteris filix-mas</i> , kaprad' samec)              | 155 |
| Kaštan ( <i>Aesculus hippocastanum</i> , jírovec maďal)             | 157 |
| Kdoule ( <i>Cydonia oblonga</i> , kdoule podlouhlá)                 | 159 |
| Kmín ( <i>Carum carvi</i> , kmín kořený)                            | 161 |
| Kokoška ( <i>Capsella bursa-pastoris</i> , kokoška pastuší tobolek) | 163 |
| Komonice ( <i>Melilotus officinalis</i> , komonice lékařská)        |     |
| ( <i>Melilotus altissimus</i> , komonice vysoká)                    | 165 |

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| Konitrud ( <i>Gratiola officinalis</i> , konitrud lékařský)          | 167 |
| Konopice ( <i>Galeopsis segetum</i> , konopice obilní)               | 169 |
| Kontryhel ( <i>Alchemilla vulgaris</i> , kontryhel obecný)           | 171 |
| Konvalinka ( <i>Convallaria majalis</i> , konvalinka vonná)          | 173 |
| Koprník ( <i>Meum athamanticum</i> , koprník štetinolistý)           | 175 |
| Kopřiva ( <i>Urtica dioica</i> , kopřiva dvoudomá)                   |     |
| ( <i>Urtica urens</i> , kopřiva palčivá)                             | 177 |
| Koriandr ( <i>Coriandrum sativum</i> , koriandr setý)                | 179 |
| Kosatec ( <i>Iris florentina</i> , kosatec florentský)               |     |
| ( <i>Iris germanica</i> , kosatec německý)                           |     |
| ( <i>Iris pallida</i> , kosatec bledý)                               | 181 |
| Kostival ( <i>Symphytum officinale</i> , kostival lékařský)          | 183 |
| Kozlík ( <i>Valeriana officinalis</i> , kozlík lékařský)             | 185 |
| Krušina ( <i>Frangula alnus</i> , krušina olšová)                    | 187 |
| Křen ( <i>Armoracia rusticana</i> , křen selský)                     | 189 |
| Kukuřice ( <i>Zea mays</i> , kukuřice setá)                          | 191 |
| Kýchavice ( <i>Veratrum album</i> , kýchavice bílá)                  | 193 |
| Leknín ( <i>Nymphaea alba</i> , leknín bílý)                         | 195 |
| Lékořice ( <i>Glycyrrhiza glabra</i> , lékořice lysá)                | 197 |
| Len ( <i>Linum usitatissimum</i> , len užitkový)                     | 199 |
| Levandule ( <i>Lavandula spica</i> , levandule klasnatá)             | 201 |
| Libeček ( <i>Levisticum officinale</i> , libeček lékařský)           | 203 |
| Lípa ( <i>Tilia cordata</i> , lípa srdčitá)                          |     |
| ( <i>Tilia platyphyllos</i> , lípa velkolistá)                       | 205 |
| Líška ( <i>Corylus avellana</i> , líška obecná)                      | 207 |
| Lišejník islandský ( <i>Cetraria islandica</i> , puklérka islandská) | 209 |
| Lnice ( <i>Linaria vulgaris</i> , lnice květel)                      | 211 |
| Locika ( <i>Lactuca virosa</i> , locika jedovatá)                    | 213 |
| Lopuch ( <i>Arctium lappa</i> , lopuch větší)                        | 215 |
| Lýkovec ( <i>Daphne mezereum</i> , lýkovec jedovatý)                 | 217 |
| Maceška ( <i>Viola tricolor</i> , violka trojbarevná)                | 219 |
| Majoránka ( <i>Majorana hortensis</i> , majoránka zahradní)          | 221 |
| Mák ( <i>Papaver somniferum</i> , mák setý)                          | 223 |
| Mařinka ( <i>Asperula odorata</i> , mařinka vonná)                   | 225 |
| Máta kadeřavá ( <i>Mentha crispa</i> , máta kadeřavá)                | 227 |
| Máta peprná ( <i>Mentha piperita</i> , máta peprná)                  | 229 |
| Mateřídouška ( <i>Thymus serpyllum</i> , mateřídouška obecná)        | 231 |
| Meduňka ( <i>Melissa officinalis</i> , meduňka lékařská)             | 233 |
| Medvědice ( <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> , medvědice léčivá)       | 235 |
| Meruzalka ( <i>Ribes nigrum</i> , meruzalka černá)                   | 237 |
| Měsíček ( <i>Calendula officinalis</i> , měsíček zahradní)           | 239 |
| Mochna husí ( <i>Potentilla anserina</i> , mochna husí)              | 241 |
| Mochyně ( <i>Physalis alkekengi</i> , mochyň židovská třešeň)        | 243 |
| Mrkev ( <i>Daucus carota</i> , mrkev obecná)                         | 245 |
| Mydlice ( <i>Saponaria officinalis</i> , mydlice lékařská)           | 247 |
| Námel ( <i>Claviceps purpurea</i> , paličkovice nachová)             | 249 |
| Náprstník ( <i>Digitalis purpurea</i> , náprstník červený)           | 251 |
| Nátržník ( <i>Potentilla erecta</i> , mochna nátržník)               | 253 |
| Ocún ( <i>Colchicum autumnale</i> , ocún jesenní)                    | 255 |
| Oleandr ( <i>Nerium oleander</i> , oleandr)                          | 257 |
| Olše ( <i>Alnus glutinosa</i> , olše lepkavá)                        | 259 |
| Oman ( <i>Inula helenium</i> , oman pravý)                           | 261 |
| Oměj ( <i>Aconitum napellus</i> , oměj šalamounek)                   | 263 |
| Opletník ( <i>Caiystegia sepium</i> , opletník plotní)               | 265 |

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ořešák ( <i>Juglans regia</i> , ořešák královský)                                      | 267 |
| Osladič ( <i>Polypodium vulgare</i> , osladič obecný)                                  | 269 |
| Ostropestřec ( <i>Silybum marianum</i> , ostropestřec mariánský)                       | 271 |
| Ostrožka ( <i>Consolida segetum</i> , ostrožka stračka)                                | 273 |
| Ostružiník ( <i>Rubus fruticosus</i> , ostružiník křovitý)                             | 275 |
| Oves ( <i>Avena sativa</i> , oves setý)                                                | 277 |
| Ožanka ( <i>Teucrium chamaedrys</i> , ožanka kalamandra)                               | 279 |
| Pampeliška ( <i>Taraxacum officinale</i> , smetanka lékařská)                          | 281 |
| Paprika ( <i>Capsicum annuum</i> , paprika roční)                                      | 283 |
| Pelyněk ( <i>Artemisia absinthium</i> , pelyněk pravý)                                 | 285 |
| Peprník ( <i>Polygonum hydropiper</i> , rdesno peprník)                                | 287 |
| Petrklíč ( <i>Primula veris</i> , prvosenka jarní)                                     | 289 |
| Petržel ( <i>Petroselinum hortense</i> , petržel zahradní)                             | 291 |
| Pivoňka ( <i>Paeonia officinalis</i> , pivoňka lékařská)                               | 293 |
| Plavuň ( <i>Lycopodium clavatum</i> , plavuň obecná)                                   | 295 |
| Plicník ( <i>Pulmonaria officinalis</i> , plicník lékařský)                            | 297 |
| Podběl ( <i>Tussilago farfara</i> , podběl léčivý)                                     | 299 |
| Podražec ( <i>Aristolochia clematitis</i> , podražec křovištní)                        | 301 |
| Popenec ( <i>Glechoma hederacea</i> , popenec břečťanovitý)                            | 303 |
| Posed ( <i>Bryonia alba</i> , posed bílý)                                              |     |
| ( <i>Bryonia dioica</i> , posed dvoudomý)                                              | 305 |
| Proskurník ( <i>Althaea officinalis</i> , proskurník lékařský)                         | 307 |
| Průtržník ( <i>Herniaria glabra</i> , průtržník lysý)                                  |     |
| ( <i>Herniaria hirsuta</i> , průtržník chlupatý)                                       | 309 |
| Přeslička ( <i>Equisetum arvense</i> , přeslička rolní)                                | 311 |
| Pupava ( <i>Carlina acaulis</i> , pupava bezlodyžná)                                   | 313 |
| Puškvorec ( <i>Acorus calamus</i> , puškvorec rotanovitý)                              | 315 |
| Pýr ( <i>Agropyrum repens</i> , pýr plazivý)                                           | 317 |
| Rakytník ( <i>Hippophaë rhamnoides</i> , rakytník úzkolistý)                           | 319 |
| Rdesno hadí kořen ( <i>Polygonum bistorta</i> , rdesno hadí kořen)                     | 321 |
| Reveň ( <i>Rheum palmatum</i> var. <i>tanguticum</i> , reveň dlanitá odrůda tangutská) | 323 |
| Rosnatka ( <i>Drosera rotundifolia</i> , rosnatka okrouhlolistá)                       | 325 |
| Routa ( <i>Ruta graveolens</i> subsp. <i>hortensis</i> , routa vonná odrůda zahradní)  | 327 |
| Rozchodník ( <i>Sedum acre</i> , rozchodník prudký)                                    | 329 |
| Rozmarýn ( <i>Rosmarinus officinalis</i> , rozmarýn lékařský)                          | 331 |
| Rozpuk ( <i>Cicuta virosa</i> , rozpuk jízlivý)                                        | 333 |
| Rozrazil ( <i>Veronica officinalis</i> , rozrazil lékařský)                            | 335 |
| Rulík ( <i>Atropa belladonna</i> , rulík zlomocný)                                     | 337 |
| Růže ( <i>Rosa gallica</i> , růže galská)                                              |     |
| ( <i>Rosa centifolia</i> , růže stolistá)                                              | 339 |
| Řebříček ( <i>Achillea millefolium</i> , řebříček obecný)                              | 341 |
| Řecké seno ( <i>Trigonella foenum-graecum</i> , pískavice řecké seno)                  | 343 |
| Ředkev ( <i>Raphanus sativus</i> var. <i>nigra</i> , ředkev setá odrůda černá)         | 345 |
| Řepík ( <i>Agrimonia eupatoria</i> , řepík lékařský)                                   | 347 |
| Řešetlák ( <i>Rhamnus cathartica</i> , řešetlák počistivý)                             | 349 |
| Saturejka ( <i>Satureja hortensis</i> , saturejka zahradní)                            | 351 |
| Sléz ( <i>Malva silvestris</i> , sléz lesní)                                           |     |
| ( <i>Malva rotundifolia</i> , sléz okrouhlolistý)                                      | 353 |
| Smil písečný ( <i>Helichrysum arenarium</i> , smil písečný)                            | 355 |
| Srdečník ( <i>Leonurus cardiaca</i> , buřina srdečník)                                 | 357 |
| Stulík ( <i>Nuphar luteum</i> , stulík žlutý)                                          | 359 |
| Světlík ( <i>Euphrasia Rostkoviana</i> , světlík lékařský)                             | 361 |
| Svízel ( <i>Galium verum</i> , svízel syřišťový)                                       | 363 |
| Šalvěj ( <i>Salvia officinalis</i> , šalvěj lékařská)                                  | 365 |

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| Šípek ( <i>Rosa canina</i> , růže šípková) . . . . .                      | 367 |
| Štědřenec ( <i>Laburnum anagyroides</i> , štědřenec zlatý děšť) . . . . . | 369 |
| Topol ( <i>Populus tremula</i> , topol osika) . . . . .                   | 371 |
| Topolovka ( <i>Althaea rosea</i> , proskurník růžový) . . . . .           | 373 |
| Toten ( <i>Sanguisorba officinalis</i> , krvavec toten) . . . . .         | 375 |
| Trnka ( <i>Prunus spinosa</i> , slivoň trnka) . . . . .                   | 377 |
| Truskavec ( <i>Polygonum aviculare</i> , rdesno ptačí) . . . . .          | 379 |
| Třemdava ( <i>Dictamnus albus</i> , třemdava bílá) . . . . .              | 381 |
| Třezalka ( <i>Hypericum perforatum</i> , třezalka tečkovaná) . . . . .    | 383 |
| Tučnice ( <i>Pinguicula vulgaris</i> , tučnice obyčejná) . . . . .        | 385 |
| Tužebník ( <i>Filipendula ulmaria</i> , tužebník jilmový) . . . . .       | 387 |
| Tykev ( <i>Cucurbita pepo</i> , tykev turek) . . . . .                    | 389 |
| Tymián ( <i>Thymus vulgaris</i> , mateřídouška tymián) . . . . .          | 391 |
| Úročník ( <i>Anthyllis vulneraria</i> , úročník bolhoj) . . . . .         | 393 |
| Vachta ( <i>Menyanthes trifoliata</i> , vachta třilistá) . . . . .        | 395 |
| Vlaštovičník ( <i>Chelidonium majus</i> , vlaštovičník větší) . . . . .   | 397 |
| Vlčí mák ( <i>Papaver rhoeas</i> , mák vlčí) . . . . .                    | 399 |
| Vratič ( <i>Chrysanthemum vulgare</i> , kopretina vratič) . . . . .       | 401 |
| Vrba ( <i>Salix alba</i> , vrba bílá) . . . . .                           | 403 |
| Vrbina ( <i>Lysimachia nummularia</i> , vrbina penízková) . . . . .       | 405 |
| Vřes ( <i>Calluna vulgaris</i> , vřes obecný) . . . . .                   | 407 |
| Všedobr ( <i>Imperatoria ostruthium</i> , všedobr horní) . . . . .        | 409 |
| Yzop ( <i>Hyssopus officinalis</i> , yzop lékařský) . . . . .             | 411 |
| Zemědým ( <i>Fumaria officinalis</i> , zemědým lékařský) . . . . .        | 413 |
| Zeměžluč ( <i>Centaureum umbellatum</i> , zeměžluč okolíkatá) . . . . .   | 415 |
| Zimostráz ( <i>Buxus sempervirens</i> , zimostráz vždyzelený) . . . . .   | 417 |
| Zlatobýl ( <i>Solidago virgaurea</i> , celík zlatobýl) . . . . .          | 419 |
| Žindava ( <i>Sanicula europaea</i> , žindava evropská) . . . . .          | 421 |
| Domácí literatura vztahující se k léčivým rostlinám . . . . .             | 422 |
| Cizí použitá literatura . . . . .                                         | 426 |
| Rejstřík . . . . .                                                        | 427 |